

บทความวิจัย (Research Article)

ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
**The Learning Outcome of The 1st Grade Early Childhood Students in
Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2
by Project-Based Activities**

ทิพย์รัตน์ สอนศรี¹ นนทชนนปภพ ปาลินทร์² ทองสุข วันแสน³
Thipparat Sornsri¹ Nontachanonpaphop Palintorn² Thongsook Wansaen³

^{1,2,3}สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชธานี
Graduate Student of Early Childhood Education, Ratchathani University

*Corresponding Author, e-mail: thipparat3030@gmail.com

Received: January 28, 2019; Revised: July 15, 2019; Accepted: January 31, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในด้านความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ 2) เปรียบเทียบผลการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 ด้านความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 ภาคเรียนที่ 2 ปี

การศึกษา 2560 โรงเรียนวัดม่วงหวาน (ส่วน กระบวนยุท ประชาสรรค์) อำเภอบางบาล จังหวัด พระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมแบบ โครงการ โดยภาพรวมแผนมีคุณภาพด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, $SD = 0.06$) เครื่องมือประเมินผล ได้แก่ แบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิงสถานการณ์ และแบบบันทึกพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติที (t-test) กรณีกลุ่มตัวอย่างเดียว (One Sample t-test) และกรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน (Dependent Sample t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการ

1.1 ด้านความสามารถในการคิดแก้ปัญหาพบว่า ก่อนจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มคิดเป็นร้อยละ 63.30 หลังจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มคิดเป็นร้อยละ 96.67

1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่าเด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มคิดเป็นร้อยละ 60

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังจัดกิจกรรม พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ผลการจัดประสบการณ์ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา กิจกรรมแบบโครงการ

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the learning outcome of the 1st grade early childhood students in Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2 by Project-based activities on the ability of problem solving and desirable

characteristics, and 2) compare the learning outcome of the 1st grade early childhood students by project-based activities on the ability of problem solving before and after learning. The sample population of this research were 30 students, aged between 4-5 years, in the 1st-2nd grade semester of early childhood in academic year of 2017 at Wat Muangwan (Suan Krabuananyooth Prachason) School, Bangbal District, Ayutthaya Province, under the jurisdiction of Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 2. They were selected using simple random sampling. The research instruments consisted of project-based activity and the problem solving evaluation form. The data were analyzed using percentage, means, standard deviation, t-test for the one sample and dependent t-test.

The findings were as follows.

1. The learning outcome by Project-based activities;

1.1 In view of problem solving ability, it was found that before being taught by project-based activities, students achieved 60 % out of the full score at 63.33 %. After learning, students reached 60 % out of the full score at 96.67 %.

1.2 In view of desirable characteristics, students passed 60 % out of the full score at 63.33 %.

2. The comparison of the learning outcome of the problem solving ability of the 1st grade early childhood students by project-based activities before and after learning was found that the after learning outcome was higher at the significant level of 0.05.

Keywords: Learning outcome, Ability of problem solving, Project-based activities

บทนำ

การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจะต้องสนองต่อพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน และจะต้องบูรณาการให้ครอบคลุมกิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรม กิจกรรมการเรียนรู้จะต้องเป็นกิจกรรมที่เร้าความสนใจและตรงตามความต้องการของเด็ก จะทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนานและมีความสุขกับการเรียนรู้ การคิดแก้ปัญหาเป็นพื้นฐานทางการคิดที่สำคัญและเป็นการคิดเพื่อการดำรงชีวิต เพราะชีวิตของมนุษย์ต้องพบกับปัญหาอยู่ทุกวัน การคิดแก้ปัญหาที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาเจตคติได้ดี ทำให้รู้จักการมองโลกและเข้าใจสภาพการณ์ของสังคมได้ดี การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องเริ่มจากการปลูกฝังให้เด็กได้รู้จักการสังเกตธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว เรียนรู้จากการค้นคว้าหาองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Tantipalajiva, 2007, p. 77) การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจึงต้องคำนึงถึงความต้องการของเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กให้มากที่สุด การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 4-5 ปี ควรเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรงจากสภาพแวดล้อมและการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเด็กเองจะส่งผลให้เข้าใจและเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่เรียนได้ดี ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่มุ่งการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย อายุแรกเกิดถึง 5 ปี ให้มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับวัย ดังนั้น การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยจึงไม่ควรเน้นให้เด็กอ่านออก เขียนได้ แต่ควรให้เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาการที่ดีในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กันตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน

การจัดประสบการณ์แบบโครงการ (Project Approach) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบโครงการจะมีขั้นตอนการจัดของกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียนมีโอกาสคิดเองและสร้างสรรค์ผลงานการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการเรียนในการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เป็นการสนับสนุนการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก ๆ ช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติและสนใจ (Saicheu, 2009)

สภาพการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยในโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ส่วนใหญ่พบว่า นักเรียนไม่มีทักษะในการคิดแก้ปัญหา

โดยเฉพาะเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่มีปัญหาด้านการคิดแก้ปัญหา ส่งผลให้ไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่พบในชีวิตประจำวันได้ จากการสำรวจข้อมูลของชมรมครูปฐมวัย (Office of Ayutthaya primary education area 2, 2016, p. 3) จากการจัดประสบการณ์ที่ผ่านมา มีแนวคิดว่าการส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาตั้งแต่เด็ก จะทำให้มีพัฒนาการทางสติปัญญาที่ดี ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กไทย และเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา แต่ปรากฏว่าปัญหาการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบัน การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาของเด็กยังทำได้น้อย ครูควรมีความตระหนักเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวิธีการสอนที่หลากหลายให้เด็กแก้ปัญหาเป็น และต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลักด้วย จากการศึกษาพบว่าการจัดกิจกรรมแบบโครงการมีแนวโน้มในการส่งเสริมให้เด็กเกิดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีวินัยในการเรียนรู้

ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดและหลักการของการจัดประสบการณ์แบบโครงการมาปรับให้สอดคล้องกับแผนการจัดกิจกรรมที่จะใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย และนำผลการวิจัยที่เกิดขึ้นมาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ในด้านความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ด้านความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์

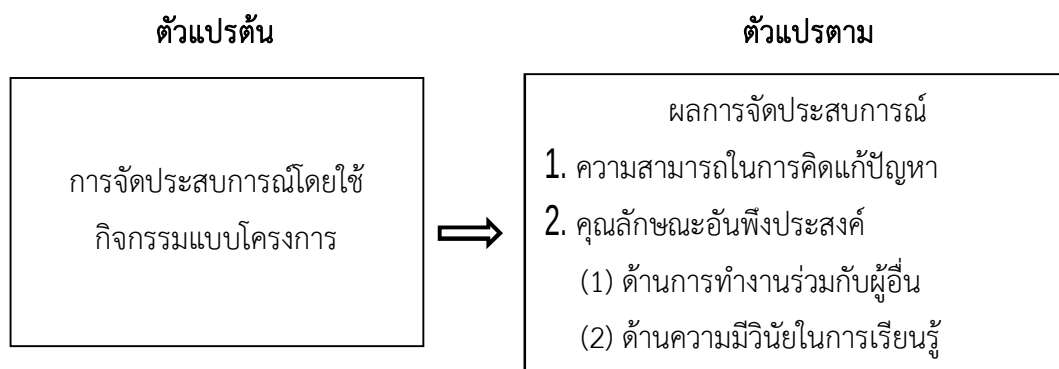
สมมติฐานการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยกิจกรรมแบบโครงการจะมีความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยกิจกรรมแบบโครงการจะมีความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหาหลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการ เป็นทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านความมีวินัยในการเรียนรู้ จึงเห็นว่าถ้านำการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการมาใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับนักเรียนปฐมวัย คาดว่าจะทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหาและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านความมีวินัยในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของจุดมุ่งหมายหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้ ผู้วิจัยจึงใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 มีเด็กปฐมวัยทั้งหมดจำนวน 5,272 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 4-5 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนวัดม่วงหวาน (ส่วน กระบวนยุทธประชาสรรค์) อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. การออกแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนกับนักเรียนกลุ่มเดียว โดยมีการประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 แผนการจัดกิจกรรมแบบโครงการ จำนวน 2 หน่วย ประกอบด้วย หน่วยข่าว จำนวน 5 แผน และหน่วยกล้วย จำนวน 5 แผน รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 แผน โดยภาพรวมแผนมีคุณภาพด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.06$)

3.2 เครื่องมือประเมินผล ได้แก่

3.2.1 แบบประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิงสถานการณ์ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งแต่ละข้อประกอบด้วย การบอกวิธีแก้ปัญหา และการลงมือแก้ปัญหา มีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.54-0.87 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.27-0.95 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

3.2.2 แบบบันทึกพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณภาพด้านดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ดำเนินการทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 ห้องเรียน 1/2 จำนวน 30 คนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนวัดม่วงหวาน (ส่วน กระบวนยุทธ ประชาสรรค์) อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยแบบทดสอบความสามารถคิดแก้ปัญหา 20 ข้อ ก่อนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการ ในวันที่ 8 ธันวาคม 2560 ช่วงเวลา 9.00-11.30 น.

4.2 ดำเนินการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการกับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 ห้องเรียน 1/2 จำนวน 30 คนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามแผนการจัดประสบการณ์ 2 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยข้าว และหน่วยกล้วย หน่วยละ 5 แผน รวม 10 แผน โดยจัดบูรณาการในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และกิจกรรมสร้างสรรค์รวมเวลาจัดประสบการณ์ 2 สัปดาห์ ช่วงวันที่ 12 ธันวาคม 2560 ถึงวันที่ 22 ธันวาคม 2560 พร้อมทั้งประเมินพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เมื่อจัดประสบการณ์เสร็จในแต่ละครั้ง

4.3 ดำเนินการทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 ห้องเรียน 1/2 จำนวน 30 คนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบความสามารถคิดแก้ปัญหา 20 ข้อ หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการ วันที่ 25 ธันวาคม 2560 ในช่วงเวลา 9.00-11.30 น.

4.4 ตรวจให้คะแนนผลการทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และข้อมูลจากการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิงสถานการณ์ และคะแนนจากแบบบันทึกพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านและไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5.2 นำคะแนนจากแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสถานการณ์ และคะแนนจากแบบบันทึกพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลในการจัดประสบการณ์กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยใช้ t-test ในกรณีกลุ่มตัวอย่างเดียว

5.4 หาความต่างของคะแนนก่อนและหลังการจัดประสบการณ์

5.5 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความแตกต่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์

5.6 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยใช้ t-test กรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ดังนี้

1. ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการ

1.1 กรณีก่อนจัดกิจกรรมแบบโครงการ เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 63.3 อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 20.9$, $SD = 4.57$) ทดสอบแล้วต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กรณีหลังการจัดกิจกรรมแบบโครงการ เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 96.67 อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 32.80$, $SD = 2.72$) ทดสอบแล้วสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

1.2 เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในภาพรวม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มคิดเป็นร้อยละ 63.33 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 24.90$, $SD = 3.97$) ทดสอบแล้วสูงกว่าเกณฑ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นเด็กปฐมวัยมีทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มคิดเป็นร้อยละ 60 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 12.50$, $SD = 2.71$) ทดสอบแล้วสูงกว่าเกณฑ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านความมีวินัยในการเรียนรู้เด็กปฐมวัยมีวินัยในการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 66.67 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 12.40$, $SD = 2.22$) ทดสอบแล้วสูงกว่าเกณฑ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผู้วิจัยจะอภิปรายผลการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 ในด้านความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านความสามารถในการคิดแก้ปัญหาผลการวิจัยพบว่า กรณีก่อนจัดกิจกรรมแบบโครงการเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 63.3 อยู่ในระดับต่ำ ($\bar{X} = 20.9$, $SD = 4.57$) ทดสอบแล้วต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 กรณีหลังการจัดกิจกรรมแบบโครงการ เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 96.67 อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 32.80$, $SD = 2.72$) ทดสอบแล้วสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เป็นเพราะกรณีก่อนจัดกิจกรรมเด็กมีประสบการณ์ในการคิดแก้ปัญหาอย่างไม่เพียงพอจึงทำให้อยู่ในระดับต่ำ กรณีหลังจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอยู่ในระดับสูงเป็นเพราะเด็กปฐมวัยมีประสบการณ์ในคิดแก้ปัญหา แสดงว่าการสอนแบบโครงการมีผลทำให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงขึ้นสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ และศึกษาวิธีการสร้างแผนการจัดกิจกรรมแบบโครงการ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 แนวทางการจัดกิจกรรมแบบโครงการ และนำแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสารจัดทำเป็นแผนการจัดกิจกรรมแบบโครงการ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมแบบโครงการ เพื่อพัฒนาผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการคือความสามารถในการคิดแก้ปัญหา จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย โครงการเรื่อง ข้าว จำนวน 5 แผน และโครงการเรื่อง กล้วย จำนวน 5 แผน รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 แผน แล้ววิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรม และจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมแบบโครงการที่เน้นการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งรูปแบบของแผนประกอบด้วย ชื่อหน่วย วัน เดือนปี และระยะเวลาในการจัดกิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การประเมินผล ข้อเสนอแนะ บันทึกผลหลังสอน ทั้งศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการ

วัดและการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา จากหนังสือ เอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และกำหนดโครงสร้างของแบบประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นแบบประเมินเชิงสถานการณ์ วัดความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย และสร้างแบบประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสถานการณ์ วัดความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยตามจุดประสงค์และเนื้อหา แล้วนำแผนการจัดกิจกรรมแบบโครงการเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการประเมินให้ครอบคลุมทุกด้าน และแบบประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสถานการณ์ พิจารณาวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) สอดคล้องกับ Tantipalajiva (2006a, p. 8) กล่าวถึง การเรียนการสอนแบบโครงการช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ และได้ลงมือปฏิบัติด้วยตัวของตัวเอง สำหรับชั้นอนุบาลศึกษาการเรียนแบบโครงการเป็นการกระตุ้นให้เด็กได้แสวงหาความรู้จากการสืบค้นด้วยการเริ่มต้น สิ่งที่เด็กสนใจไปสู่การค้นคว้าที่ลุ่มลึกเพื่อแก้ปัญหาและหาคำตอบที่ต้องการ เด็กจะได้เรียนรู้ด้วยการวางแผนการเรียนและค้นหาความรู้ด้วยตนเอง จากการเรียนแบบโครงการนี้ไปสู่การพัฒนาความสามารถการคิดแก้ปัญหา จากการปฏิบัติงานย่อยที่เด็กต้องค้นคว้าและลงมือปฏิบัติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pholcharoen (2013, p. 58) ได้ศึกษาผลการจัดประสบการณ์โดยใช้โครงงานศิลปะที่มีต่อความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้โครงงานศิลปะมีคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนเรียนอยู่ในระดับต่ำ หลังเรียนอยู่ในระดับสูง

1.2 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์พบว่า เด็กปฐมวัยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็มคิดเป็นร้อยละ 63.33 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 24.90$, $SD = 3.97$) ทดสอบแล้วสูงกว่าเกณฑ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งจะเห็นว่าผลดังกล่าวไม่สูงเท่าที่ควร กล่าวคือ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเวลาที่จำกัด เด็กปฏิบัติงานกลุ่มยังไม่มากเท่าที่ควร ดังนั้น การเกิดพฤติกรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประกอบด้วยความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและความมีวินัยในการเรียนจึงอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็เห็นแนวโน้มดีขึ้นจากการสังเกตในการจัดประสบการณ์พบว่า เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวโดยเฉพาะการทำกิจกรรมโครงการหน่วยข้าวและหน่วยกล้วย เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น

ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับ Raksakulthai (2011, p. 26) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์แบบโครงการ เป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้เด็กเรียนรู้อย่างละเอียดลึกซึ้งในเรื่องใกล้ตัวและเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับเด็ก การเรียนรู้แบบนี้เป็นการบูรณาการให้เด็กใช้ทักษะต่าง ๆ ที่มีอย่างเหมาะสมและเรียนรู้เพิ่มเติม เด็กจะสนุกสนานกับการเรียนรู้และความสำเร็จในการทำงาน เข้าใจและจดจำเรื่องเรียนรู้ไปได้นาน เด็กเรียนรู้ที่จะตั้งคำถามเพื่อนแสดงออกถึงความสงสัยของตนและเรียนรู้ว่าคำตอบของคำถามหรือข้อสงสัยเหล่านั้นเขาสามารถหาได้จากแหล่งเรียนรู้หลายแหล่ง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Klaharn (2015, p. 59) เรื่อง การพัฒนารูปแบบการวัดและประเมินพฤติกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายของไทย ผลการวิจัยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนพบว่าอยู่ในระดับพอใช้

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบโครงการช่วยให้เด็กมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาสูงขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากการจัดกิจกรรมแบบโครงการ เด็กได้ประสบการณ์ตรงในการทำกิจกรรม ได้เห็นสื่อ อุปกรณ์ ของจริงที่หลากหลายผ่านสัมผัสทั้งห้า ในการสังเกต จำแนก เปรียบเทียบ เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากสถานการณ์จริง ทำให้เด็กได้ค้นพบความจริง เกิดความเข้าใจ เกิดทักษะ และรู้จักการแก้ไขปัญหาได้ถูกต้องเหมาะสม เด็กมีความสนุกสนานในการจัดกิจกรรม บรรยากาศเอื้อต่อการแก้ปัญหา เด็กกล้าแสดงออกในการคิดหรือกล่าวพูด ได้ใช้ความรู้ ความคิด และประสบการณ์เดิม เด็กมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ รู้จักวางแผนด้วยตนเอง เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง รู้วิธีการแก้ปัญหา และนำทักษะกระบวนการทางโครงการไปใช้ในชีวิตจริงได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Laksitanon (2007, pp. 105-124) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสามารถในการแก้ปัญหาและความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลปากท่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรีเขต 1 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เพื่อให้งานวิจัยในครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรม ดังนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางดังต่อไปนี้

1. ควรนำวิธีนี้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย จากผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมแบบโครงทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอยู่ในระดับสูง และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประกอบด้วยความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และด้านความมีวินัยในการเรียน

2. การนำไปใช้ ครูผู้สอนควรเตรียมการดังนี้

- (1) ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ลำดับขั้นตอนการนำไปใช้
- (2) ศึกษาเครื่องมือ การใช้เครื่องมือวัดผล
- (3) ปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
- (4) การพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ ควรนำไปทดลองกับกลุ่มใหญ่ด้วยเพื่อให้มีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

(5) ในการระดมความคิดเพื่อเลือกหัวเรื่องของการเรียนรู้แบบโครงการ นอกจากเด็กจะเป็นผู้ระดมความคิดกันเองแล้ว คุณครูสามารถคิดหัวเรื่องเพื่อช่วยเด็กหรือสรุปจากสิ่งที่เด็กเสนอขึ้นมา โดยตระหนักถึงความสนใจของเด็ก และตรงตามสาระ จุดประสงค์ของการเรียนรู้และเวลาที่กำหนดในการจัดกิจกรรมแบบโครงการ เพื่อให้ได้ผลการเรียนรู้/ผลการจัดประสบการณ์ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กโดยตรง

(6) เมื่อสิ้นสุดแต่ละโครงการ ครูควรประเมินแต่ละโครงการเพื่อที่จะนำข้อบกพร่องที่พบไปใช้ในการแก้ไขการจัดกิจกรรมแบบโครงการในครั้งต่อไป

(7) เพื่อให้การเรียนรู้แบบโครงการประสบความสำเร็จสูงสุดและครบวงจร การจัดการเรียนรู้ควรมีขั้นตอนในการให้นักเรียนนำเสนอโครงการ และนำโครงการที่ได้จากการเรียนรู้ไปต่อยอดในระดับต่อ ๆ ไป รวมทั้งเพิ่มเนื้อหาและเวลาให้มากกว่า 2 หน่วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการในหน่วยอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาตัวแปรผลในด้านการจัดประสบการณ์ให้หลากหลายมากขึ้น เช่น ด้านความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเชิงเหตุผล คณิตวิเคราะห์ และด้านอื่น ๆ

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่ดีขึ้นจัดกิจกรรมแบบโครงการ กับวิธีอื่น ๆ เพื่อจะทำให้ทราบผลที่น่าเชื่อถือมากขึ้น

References

- Klaharn, R. (2015). Development of behavioral measurement and evaluation models to enhance the desirable characteristics of Thai upper secondary school students in the 21st century. *Journal of the Army Nurses*, 17(2): May-August 2016, 21-33.
- Laksititanon, S. (2007). *The ability to solve problems and self-discipline of children. Early childhood, kindergarten, Pak Tho, Ratchaburi Educational Service Area Office 1 based on Organize project experience*. Thesis M.E. Ratchaburi: Muban Chombueng Rajabhat University. [in Thai]
- Office of Ayutthaya primary education area 2. (2016). *Minutes of the meeting*. Bang Ban District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. [in Thai]
- Pholcharoen, P. (2013). *The results of experience management using art projects on problem solving ability of students in kindergarten year 1*. Independent study. Master of Education Program in Curriculum and Instruction, Mahasarakham University. [in Thai]
- Raksakulthai, W. (2011). *The ultimate professional teacher-learning management technique*. Bangkok: Plan for the plan Printing.
- Saicheu, S. (2009). *Art Activity for Preschool Children*. Bangkok: O.S. Printing.
- Tantipalajiva, K. (2006 a). Project work for kindergarten classes. *Journal of Early Childhood Education*, 10, 3(July), 6-11. [in Thai]
- Tantipalajiva, K. (2007). *25 questions when studying kindergarten*. Bangkok: Mit Samphan Printing. [in Thai]